

A kvének önreprezentációja és identitáskonstrukciója

Az Észak-Norvégiában élő, finn eredetű és balti finn nyelvet beszélő kvén népcsoport identitását eddig elsősorban történelmi vagy kulturális antropológiai aspektusból vizsgálták. Teemu Ryymin tanulmányában¹ a „kvénség” (Kvenness) elemeit keresi, melyeket Smith² alapján a következőkben talál meg: önelnevezés, közös hagyományok ismerete és ápolása, másoktól elkülönítő kulturális elemek megléte, közös lakóhely (szülőföld) és közös célok a közösséget érintő kérdésekben. Vizsgálatában Ryymin az 1980-as évektől sorra megjelenő kvén szervezetek identitásépítésben betöltött funkciójára, magam pedig a nyelvnek és a kulturális elemeknek az önreprezentációban és közösségképzésben betöltött szerepére helyezem a hangsúlyt.

Tanulmányomban először a kvének aktuális nyelvpolitikai helyzetét mutatom be, majd revitalizációjuk folyamatát vizsgálom meg a kulturális elemek identitásképző szerepének középpontba állításával. Feltevésem szerint ugyanis nyelvváltozatuk presztízsének tudatos növelése, majd a kvén önálló és később hivatalos kisebbségi nyelvként való elismertetésén kívül az őket másoktól őket elkülönítő kulturális elemek felmutatása alapvetően járult hozzá a Norvégiában jelenleg nemzeti etnikai kisebbségi státuszban élő nép emancipációjához és identitásának megerősödéséhez.

1. A norvégiai kvének és anyanyelvük használatának lehetősége

A népről készült (őket elsősorban néprajzi szempontból vizsgáló) monográfia szerint a kvén Észak-Norvégiában élő, nyelvi és történelmi kisebbség, melynek tagjai évszázadok óta élnek az országban, kultúrájuk a finn kultúrán, nyelvük pedig a finn nyelven alapszik.³ A Finnországból manapság is érkező bevándorlóktól a letelepedés régisége különíti el ezt a kis csoportot. Hyltenstam és Milani⁴ szerint kvének tekinthetünk minden olyan finn kulturális és nyelvi háttérrel rendelkezőt, aki 1945 előtt érkezett Norvégiába, valamint azok leszármazottait.

1 Teemu Ryymin: Creating Kvenness: identity building among the Arctic Finns in northern Norway. *Acta Borealia*, 2001. 18. 51–67.

2 Anthony D. Smith: *National Identity*. London, Penguin. 1991. 21.

3 Lassi Saressalo: *Kveenit. Tutkimus erään pohjoisnorjalaisen vähemmistön identiteetistä*. Helsinki, Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran Toimituksia 638. 1996. 15.

4 Kenneth Hyltenstam – Tommaso Milani: *Kvenskans status. Rapport for Kommunal- og regionaldepartementet och Kultur- og kirke departementet i Norge*. 2. 2003.

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/kvenskans-status/id105828/> (Utolsó letöltés ideje: 2020. 04. 01.)

A finnektől elkülönülő történelmük az 1600-as években kezdődött. A kvének őseinek számító finn népesség a 17. századtól eleinte szórványosan, majd a 19. század közepétől tömegesen vándorolt észak felé. Kainuu és az akkori észak-finn területek szegényei előbb a Tornio-völgy irányába húzódtak, majd még északabbra, a Jeges-tenger partjára.⁵ A különböző források által manapság más-más számadatokkal jellemzett, de 10 000 főnél nagyobb létszámúnak nem feltételezett csoportból⁶ legtöbben ma is hagyományos lakóhelyeiken, Norvégia Finnmark és Troms megyéiben (kvénül Finnmarkku és Tromssa) laknak. A finn eredet és a szoros nyelvi kapcsolat ismerete manapság is élénken él a kvének között, de az anyaországgal kezdetektől fogva nem tartottak szoros kapcsolatot.

A kvén nép jelenlegi nyelvpolitikai helyzetének alakulásában az elmúlt századokban két tényező játszott jelentős szerepet. Egyrészt az, hogy ezen az északi, kvének által is lakott területen több népcsoport él, s a beszélők közül sokan nem is két, hanem háromnyelvűek (norvégul, számiul és kvénül is beszélnek valamilyen szinten). Egynyelvű kvén beszélőről nem tudunk, s bár erről az elmúlt időszakokra vonatkozó vizsgálat nem készült, de a terület nyelvpolitikai adottságait figyelembe véve aligha képzelhető el, hogy valaha is lett volna rá példa. A belső részekben a kvének a számik közé asszimilálódtak, a szigetek halászfalvaiban a norvég lakossággal olvadt össze az odaérkező kvén népesség, s csupán a partvidéken és a folyók alsó folyásánál maradt meg a kvén kultúra, de az egynyelvűség ott sem jellemző. Az 1960–70-es években született, manapság középkorú kvének az asszimilációs nyelvpolitika miatt jórészt norvég egynyelvűként nőttek fel.⁷

A többnyelvű lakosságon belüli nyelvi és etnikai keveredésen kívül a kvéneket az 1800-as évek első évtizedétől csaknem száz éven keresztül zajló asszimilációs politika, ún. norvégizáció is sújtotta. A folyamatban valamilyen mértékben a norvég állam valamennyi ma elismert nemzeti és etnikai kisebbsége érintett volt, de az 1850-től kb. 1950-ig tartó asszimilációs politikát leginkább elszenvető népcsoport a számi, a kvén és a finn, a roma és a romani volt. Ez a folyamat nemcsak az anyanyelvi nyelvhasználatot, annak lehetséges tereit és oktatását korlátozta, hanem a népcsoportokkal szembeni értékítéletet is befolyásolta. Az államnyelvet beszélők a norvégtól eltérő népcsoportokat alsóbbrendűnek tartották, és minden olyan csoporttal szemben asszimilációs politikát folytattak, amelyeknek az életmódja, kultúrája, nyelve valamilyen mértékben eltért a norvég kultúrától és szokásoktól.⁸ A norvégizáció során az államnyelv a kvénnel szemben „gyilkos nyelv”-ként jelent meg. Az anyanyelv tanulásának, gyakorlásának és

---

5 Jávorszky Béla: *Észak-Európa kisebbségei*. Budapest, Magvető Kiadó, 1991. 54.

6 Kainun Istitutti: *Kainun kielen grammatikki: Kielen ittenäisyden symboli*.

<http://www.kvensk institutt.no/2014/12/kainun-kielen-grammatikki-kielen-ittenaisyden-symboli/> (Utolsó letöltés ideje: 2020. 04. 01.)

7 M. Bodrogi Enikő: *Az elvesztett népköltészet nyomában. A kvének és a torniovölgyiek helyzete*. In: Szemerényi Ágnes (szerk.): *Folklór és nyelv*. Budapest, Akadémiai Kiadó, 2010. 462.

8 Szilvási Zsuzsanna: *Nyelvpolitika és kisebbségi nyelvek Norvégiában – különös tekintettel a számi kisebbségre*. PhD értekezés. Pécsi Tudományegyetem, Nyelvtudományi Doktori iskola, Alkalmazott Nyelvészeti Program, Pécs, 2012. 57.

használatának joga alapvető ember jog,⁹ s a kvének esetében a norvégizáció miatt ez a jog sokáig csorbát szenvedett.

A kvéneket azonban a számiktól, a roma és romani népességtől eltérően kétszeresen is sújtotta a megbélyegzés és a hátrányos nyelvi megkülönböztetés, Tove Skutnabb-Kangas terminusával¹⁰ a lingvicizmus. Egyrészt szembesültek a norvég államnyelvnek az általuk beszélt nyelvvaltozattal szembeni magasabb presztízsével, másrészt pedig a nyelvüknek a finnországi finntól való eltéréseit is megtapasztalhatták. Különösen látványos volt ez számukra az 1980-as évektől kezdődő finn nyelvű oktatás bevezetése után, mikor is a kvéneket finnül, finn tankönyvekből akarták „anyanyelvi oktatásban” részesíteni. Nyelvvaltozatuk azonban ekkorra már csaknem 300 éve fejlődött a finntól elkülönülve, más nyelvi hatásoknak volt kitéve, mint a finnországi finn nyelv, nem érintette a finn nyelvújítás sem: viszonyuk a mai magyar köznyelv és a csángó nyelvjárás viszonyához hasonló.

A megbélyegzés és az államnyelven történő oktatás okozta beszélőszám-csökkenés olyan nagymértékű volt, hogy bár Norvégia az 1960-as évektől fokozatosan megvaltoztatta kisebbségi politikáját, az még így is a kvén népcsoport lassú asszimilációjához vezetett, s jelentősen rányomta bélyegét a nép saját nyelvéhez való viszonyulására, annak szélsőségesen negatív értékelésére.¹¹

2. A nyelv mint közösségi emancipációs eszköz

Bár az etnikai ébredés első jelei már a 70-es években megjelentek, Molnár Bodrogi Enikő még a 90-es évek kisebbségi sajtójának anyagát¹² vizsgálva is azt állapítja meg, hogy a nyelvi megbélyegzés és saját nyelvvaltozatuk lebecsülése a kis balti finn népek között igen sokáig jellemző volt. Közülük elsőként a svédországi Tornio-völgyében lakó, meänkielit beszélő (szintén finn eredetű nyelvet beszélő, de a finnek-től etnikailag már szintén évszázadok óta elkülönült) csoport ébredt öntudatra, s a számik korai példája mellett az ő fellépésük is jelentősen segítette a nagy szétszórtságban élő, öntudatában és létszámában jelentősen megtépzott kvének magára találását.

Teemu Ryymin¹³ az 1980-as évekből több olyan norvégiai jelenséget is kiemel, amely szerepet játszhatott a kvének identitásának megerősítésében és (ezzel összefüggésben) revitalizációjuk beindulásában. Egyrészt az 1960-as években indultak és később egyre erősebbé váltak a számik részéről azok a függetlenségi mozgalmak, melyek elsőként szálltak szembe a norvég nyelvpolitika asszimilációs törek-

9 Tove Skutnabb-Kangas: Nyelvi sokféleség, emberi jogok és a „szabad piac”. *Fundamentum* 1998/1–2. 7–25.

10 Tove Skutnabb-Kangas: *Multilingualism and the Education of Minority Children*. In: Skutnabb-Kangas, Tove – Cummins, Jim (eds.): *Minority education: from shame to struggle*. Clevedon. Multilingual Matters. 1988. 9–44.

¹¹ Jávorszky: *Észak-Európa kisebbségei*. 64.

12 M. Bodrogi Enikő: Kieli-iteologioita vähemmistöavisissa. (Language ideologies in minority-language journals). *Virttäjä* 2015/119. 525–558.

13 Ryymin: *Creating Kvenness...* 62. 62.

véseivel, másrészt pedig az új finnországi bevándorlókkal szemben a kvének finn eredetű, de régebben az országban élő és egységes csoportként tudták magukat megjeleníteni. Végül pedig Ryymin az ebben az időben egyre nagyobb számban megjelenő finn és számi szervezetek hatását is hangsúlyozza, amik a kvének számára fontos mintaként szolgálhattak.

Míg a kvén előtt induló számi revitalizációt alapjaiban határozta meg a számi nyelvjárásoknak az a jellegzetessége, hogy csak az egymással érintkező nyelvjárások között van kölcsönös érthetőség, azaz kezdetektől fogva a kulturális és nemzeti egység hangsúlyozása a legfőbb revitalizációs eszközük (létrejött a Számi Parlament, közös zászlót és himnuszot alkottak, s a csupán dallamra építő, szöveget nélküli joikák is a nép kulturális egységét erősítik), addig a kvén revitalizáció máig erősen nyelvközpontú, a közösen birtokolt nyelvet tették szimbolikussá és a csoportidentitásuk alapjává. A kvének identitásuk és önazonosságuk egyértelmű jeleként tekintenek a nyelvükre. Ez szolgál az egyik legerőteljesebb kulturális elkülönítő jegyként a velük egy területen élő norvégokkal és számikkal szemben is.

A kvéneklakta területeken gyakori diglosszia és a régebben jellemző háromnyelvűség miatt azonban az etnikai és nemzeti identitás még részben sem azonosítható a nyelvi identitással, a nyelvközpontú revitalizáció ezért is tűnik kevésbé hatékonynak, mint más balti finn nép (pl. a Tornio-völgyben beszélt meänkieli) esetében. Sőt a nyelvtudás az anyanyelvi nyelvhasználat visszaszorulása miatt mára kevésbé jelentős elemévé vált az etnikai identitásnak, hiszen ahogy az eddig egyetlen kifejezetten a kvénre vonatkozó vitalitás-vizsgálatból, az ELDIA-projektből¹⁴ kiderült, a legtöbb magát kvénnek való nem vagy alig beszélő ezt a szimbolikussá emelt nyelvet. Az önreprezentáció felmutatásakor a saját nyelven kívül tehát igen nagy hangsúlyt kell az identitás kulturális elemeinek felmutatására és megerősítésére fektetni.

3. Az identitáskonstrukció lépései és elemei

Anthony Smith szerint¹⁵ egy csoport identitása a következő tényezőkkel jellemezhető: a közös név és a csoportidentitás megléte, a közös hagyományok megléte és ápolása, más csoportoktól elkülönítő kulturális elemek, közös lakóhely (szülőföld) és közös célok a közösséget érintő kérdésekben. Ezeket a kvének kapcsán áttekintve azt láthatjuk, hogy körükben az 1980-as évektől kezdve egyre hangsúlyosabb a csoportidentitás ezen elemeinek építése. A kvének a revitalizációban központi szerepet betöltő szereplőik aktív részvételével egyre intenzívebben és egyre több fórumon igyekeznek magukat önálló népként felmutatni Norvégiában és külföldön is.

A közös név mint az összetartozás jelképe a közösségi identitás kialakításakor sarkalatos kérdés.

A mi elkülönítése a ti-től a közösségformálás alapvető performatív gesztusa, a kvének esetében azonban

¹⁴ <http://www.eldia-project.org> (Utolsó letöltés: 2020. 04. 01.)

¹⁵ Smith: *National Identity*. 21.

nehezen alakult ki egységes álláspont az endonimáról. Eira Söderholm (a kvén grammatika megalkotója és a nyelv sztenderdizációjának vezéralakja) a kvének tragédiájának nevezi, hogy nincs saját, közös gyökerű nevük.¹⁶ A népcsoport gyakori önelnevezése a *kainulainen*, amit gyakran a *kvääni*-vel szinonimaként használnak.¹⁷ Az sem egyértelmű, ahogy mások nevezik a népet: párhuzamos használatú a *kven*, a *finne* és a *finskaetta*, de a kisebbség egyes csoportjai a finn bevándorlók leszármazottai (*etterkommere av finske innvandrere*) megnevezést támogatnák leginkább.¹⁸

A kvén revitalizáció első lépései közé tartozott, hogy 1983-ban Pyssyjokiban beindult a kvén nyelvű oktatás (addig ugyanis a kvén gyerekek is anyanyelvük helyett norvégul, később finn nyelven tanultak). A nyelvhez és a néphez két hivatalos ünnepnap is kapcsolódik Norvégiában: 2005. április 26-án ismerték el a kvént önálló nyelvként, ennek állít emléket a kvén nyelv napja, március 16-a pedig a kvén nép napja (Kväänikansan päivä) Norvégiában. Ezeken a napokon felvonják a kvének 2017-ben hivatalossá vált, kék alapon sárga és piros mintás zászlaját.¹⁹

A kvének számára a közös történelem a finnországi gyökerek ismeretét, a finn származás tudatát jelenti. Életmódjuk (főleg kezdetben) igen hasonló volt a finnekéhez. Lassi Saressalo²⁰ a kvén kultúra egyik alappillereként nevezi meg a szauna fontosságát. A szauna valójában nem finn találmány, de talán az egyik legismertebb finn jelenség, s alighanem az egyetlen finn eredetű jövevényszó a világ nyelveiben, jelentősége, a finn hagyományokhoz kötődése vitathatatlan. A gőzfürdő kedvelését más források is fontosnak tartották kiemelni. Sommerfelt, Finnmark megye 1787–1800 közötti főispánja, így jellemezte őket: „Elsősorban erdőirtásban, lazacfogásban és vadászatban jeleskedtek. Könnyű felfogásúak, ügyes földművelők, főleg lovat, tehenet és aprójószágot tartanak. A földet mindenütt megművelik, ahol ezt az időjárás engedi. [...] Tisztaságszeretők, a férfiak és nők az oroszokhoz hasonlóan kedvelik a meleg fürdőt.”²¹

A jellemzésnek a munkára vonatkozó része a kvéneknek még a 18. század végén is erősen a finnekhez hasonló életmódjára utal. Ez kezdetektől fogva szorosán kapcsolódott a halászatához és a tengerhez is, legtöbbjük a második világháborúig halászatból élt,²² de sokuk megélhetése kapcsolódott a fakitermeléséhez és feldolgozáshoz is. A finn népcsoportból kivált, finn eredetű nyelvet beszélő, azokhoz hasonló életmódot élő és munkát végző emberek finnektől való elkülönülése nem volt egyszerű. Nyelvük egyértelműen elkülönítette őket a norvégoktól, életmódjuk és foglalkozásuk a számiktól, de hogyan különítsék el magukat a finnektől?

16 Eira Söderholm: Kveenien etnisiteetin ongelma. *Sananjalka* 1996/38. 234.

17 Erről ld. részletesen Takács Judit: A kvén mai nyelvpolitikai helyzetéről. *Folia Uralica Debreceniensia* 22, 2015. 255–278.

18 <http://www.kvenskinstitt.no/kvener/kven-og-kainulainen/> (Utolsó letöltés ideje: 2020. 04. 01.)

19 Forrás: Wikimedia Commons / Hosmich / CC BY-SA 3.0 (Utolsó letöltés ideje: 2020. 04. 01.)

20 Saressalo: *Kveenit...* 226–251.

21 Jávorszky: *Észak-Európa kisebbségei*. 53.

22 Leena Huss – Anna-Riitta Lindgren: *Monikielinen Skandinavia*. In: Marjut Johansson – Riitta Pyykkö (toim.): *Monikielinen Eurooppa. Kielipolitiikka ja käytäntöä*. Helsinki, Gaudeamus, 2005. 268–69.

Saressalo²³ szerint a kvének a mezőgazdaság megújítóiként tekintettek magukra, akikre a kemény munkavégzés, szigorú munkamorál és az új foglalkozásokhoz való alkalmazkodás jellemző. Életmódjukat és a kvén történelmet mutatja be a Ruija kvenmuseum (Észak-norvégiai Kvén Múzeum). Ez a Varanger Múzeum vadsøi részlegének kiállítása, mely a kvén történelem legfontosabb (sőt valójában egyetlen) bemutatkozási helyének számít. Az egyszerű fa épületekben hagyományos kvén lakószobát alakítottak ki, az udvaron pedig istállók és kovácsműhely, valamint az elmaradhatatlan szaunaépület mutatja be a kvén életmód elemeit. Az életmód és a tárgyi emlékek megismerésében sokat köszönhetünk Samuli Paulaharjunak. A rajztanár végzettségű Paulaharju 1900 és 1940 között csaknem minden nyáron az észak-norvég területeken, többek közt a kvének lakóhelyein is gyűjtött folklóranyagot. Az ő gyűjteménye, feljegyzései alapján ismerjük a nép múlt század eleji életmódját, öltözködését, szokásait. Róluk készített fotói a Kvén Intézet kiállításán tekinthetők meg, összegyűjtött anyaga pedig monográfia formájában is megjelent: a kötet címében észak-norvégiai finnekként utal a kvénekre.²⁴

A kvének kezdetben Norvégia északi fjordos partvonalala mentén, az ország Finnmark és Troms megyéiben (kvénül Finnmarkku és Tromssa) telepedtek le (előbbi elnevezése utal lakói származására). Ma már csak Porsanki településszövetség Pyssyjoki nevű falvában (norvégul Børselv) élnek viszonylag zárt tömbben a kvének.²⁵ Ezt a helyet tekintik központjuknak, „fővárosuknak”, itt jött létre az első norvégiai kvén egyesület (Ruijan Kveeniliitto) és később a Kvén Intézet is (Kainun Institutti). Ez az épület a kvének egyik legfontosabb szimbolikus helye, közösségi, kulturális programok színhelye és revitalizációhoz kötődő rendezvények (pl. a nyelvi fészek) székhelye is. Az országban egyedül ezen a településen érhető el az anyanyelvű oktatás, több szempontból is szimbolikus tehát ez a tér és a terület.

Az identitáskonstrukció fontos eleme, hogy – bár történeti bizonyítékok nem támasztják alá a meglétét – a kvének az 1880–1920 közötti öltözködési szokásaik alapján a kilencvenes években népviseletet rekonstruáltak etnikai összetartozásuk erősítésére,²⁶ mely szintén megtekinthető a Ruija kvenmuseumban, illetve fotó érhető el róla a Kvén Intézet honlapján is.²⁷

A hagyományos kvén életmód és a kvéneket érintő kérdések bemutatására törekednek az egyre gyakrabban anyanyelven megjelenő modern kvén irodalom művei. Norvégul ír Idar Kristiansen, Hans Kristian Eriksen és Bente Pedersen. Az első kvén nyelvű regény 2004-ben jelent meg Alf Nilsen-Børsskog tollából. A Kuosuvaaran takana (A Kuosuvaara mögött) című regény egy trilógia első része. 2008-ban készült el a sorozat második kötete, melynek címe Aittiruto. Agnes Eriksen 2 gyermekkönyvet is

23 Saressalo: *Kveenit...* 226–251.

24 Samuli Paulaharju: *Ruijan suomalaisia*. Helsinki, 1928.

25 M. Bodrogi Enikő. *Nyelvi jogok Norvégiában*. In: Bereczki András–Csepregi Márta–Klima László (szerk.): *Urálisztikai Tanulmányok 18. Ünnepi írások Havas Ferenc tiszteletére*. Budapest, ELTE Finnugor Tanszék, 2008. 94–109.

26 Anna Kaisa Räisänen – Niina Kunnas: *The Kven language: An Over-view of a Language in Context*. In: Johanna Laakso (ed.), *Working Papers in European Language Diversity Working Papers in European Language Diversity 15*. Research Consortium ELDIA, Mainz – Helsinki – Wien – Tartu – Mariehamn – Oulu – Maribor, 2012. 6.

27 <http://www.kvenskinstittut.no/kvener/kvendrakta/> (Utolsó letöltés ideje: 2020. 04. 01.)

írt kvén nyelven, melyek 2011-ben jelentek meg.

A számos népzenei játszó együttesen kívül már kvén nyelvű pop és rap együttes is létezik. Ezeknek több fontos kulturális esemény is ad megjelenési lehetőséget. Uuet laulut [Új énekek] a címe annak a zenei projektnek, mely a kisebbségi nyelvek iránt érdeklődő fiatalokat szólítja meg. A rendezvényt először 2007-ben szervezték meg Porsankiban. Közösségépítő és identitáserősítő szerepe miatt kiemelendő az először 2008 júliusában megszervezett Kippiari fesztivál. Ezen a háromnapos rendezvényen, amely kiállítás, vásár és könnyűzenei koncertek sorozata is egyben, számos kvén nyelvű előadás és kulturális esemény zajlik, a kvéneknek ekkor van lehetőségük arra is, hogy anyanyelvükön tartott istentiszteleten vegyenek részt.

4. A további feladatok

Ha a revitalizáció kezdetének Terje Aronsen 1983-ban elkezdett kvénnyelv oktatását tartjuk, azt látjuk, hogy az azóta eltelt körülbelül 40 évben sikerült a nyelv megbélyegzett státusát ellenkezőjére fordítani. A kvén egyike Norvégia öt hivatalos kisebbségi nyelvének, helyneveiket törvény védi, nyelvi fészket hoztak létre, nyelvüknek alapfokú és felsőfokú oktatása, segédanyagai és tankönyvei vannak. Bár korlátozottan elérhető, de van rádióadásuk, havonta megjelenő (részben kvén nyelvű) folyóiratuk, kultúrájuknak számos megjelenési lehetősége van és egyre több helyen vannak jelen az online térben is. Mi lehet e közösség számára a közös cél a továbbiakban? Milyen további feladatok állhatnak a magukat kvénnek nevező kis nép előtt?

Láthatjuk, hogy a revitalizáció eredményeképpen a nyelv presztízse magas, a nép önreprezentációja széles körű, ám a nyelvtudás szintje továbbra is igen alacsony. Sötét képet festenek a nyelv jövőjéről az ELDIA-projekt során a nyelvet beszélőktől kapott válaszok is: a legtöbb kvénül (is) beszélő anyanyelve ugyanis a norvég volt. Véleményem szerint ennek a maroknyi népnek legfőbb célja és az identitásépítés következő fázisa az kellene, hogy legyen, hogy visszaállítsa a generációközi nyelvátadás természetes folyamatát. Hiába ugyanis a népcsoport erőteljes jelenléte az online médiában, ha a beszélők nagy része idős, s ezeket a felületeket nem használja, a nyelvet tanuló gyermekek és fiatalok pedig nem az idős beszélőktől, szüleiktől, nagyszüleiktől, „természetes módon”, hanem a revitalizáció céljára kialakított nyelvi fészkekben, szabályozott és némileg mesterséges körülmények között tanulják meg a nyelvet. Hasonlóan gondolkodnak az ELDIA-projektben megkérdezett kvének is, akiknek attitűdje ugyan a felmérés idején pozitív volt anyanyelvükkel szemben, mégsem látták megnyugtatónak sem a nyelvet, sem a kvén közösség jövőbeli esélyeit.